

Sammanfattning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande

Övergripande bedömning av måluppfyllelse		Övergripande bedömning av insatsportföljens genomförande	
Bedömning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande per sektor			
Sektor	Bedömning av måluppfyllelse	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Miljö och Klimat			
Hållbar samhällsbyggnad			
Demokrati och mänskliga rättigheter			

1. Övergripande bedömning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande

Övergripande bedömning av måluppfyllelse		Övergripande bedömning av insatsportföljens genomförande	
Utbetalt belopp inom strategin 2015:	172,9 MSEK	Totalt strategibelopp:	1 125 MSEK
Avtalat belopp:	200,9 MSEK*	Strategiperiod:	2012-2016
Antal avtalade insatser 2015-12-31:	40 stycken	Utbetalt belopp inom andra anslagsposter* som gick till landet/regionen 2015:	112,5 MSEK** 25 MSEK (Forsk)

* Differens mellan utbetalt och avtalat härrör främst till återbetalning ADB om 23,5 MSEK. Insatsens DAA stod på 0 och ändrades inte efter återbetalning, i enlighet Sidas instruktioner för återbetalningar på äldre insatser. Övrig differens beror på icke-medflyttade medel från DAA 2015, vilka inte skulle komma att brukas under 2016.

** Med andra anslagsposter avses ap 1. Humanitära insatser, ap. 5 Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället, ap. 32 Forskningssamarbete. Insatser inom ap. 1,5 och 32 finns kodade på olika regionala landkoder för Asien inom Sidas system; "Reg. South Asia", "Reg. Southeast Asia", "Reg. Asia" och "Reg. Central Asia". Siffran ovan tar med samtliga landkoder för regionen Asien.

Analys och bedömning

Strategigenomförandet under 2015 fortlöpte enligt plan och är "on-track". Strategins övergripande mål är dock mycket ambitiöst med tanke på regionens storlek och Sveriges relativt begränsade utvecklingssamarbete. Men genom en strategiskt sammansatt insatsportfölj, samarbete med relevanta partners och strategisk dialog bedömer ambassaden att verksamheten uppfyller, om än i begränsad

omfattning, det övergripande målet: ökad respekt för mänskliga rättigheter och en mer hållbar naturresurs- och samhällsplanering för människor som lever i fattigdom samt ökad regional integration.

Bedömningarna i denna strategirapport ligger i linje med strategirapporten för 2014. Ett flertal exempel på insatsresultat som ges i kommande kapitel beskriver resultat på landnivå. Det kan därför poängteras att resultaten fortfarande är regionala eftersom de är frukten av regionalt samarbete – det regionala samarbetet möjliggör resultat på landnivå som annars inte hade kommit till stånd.

I strategirapporten för 2014 ändrade vi bedömningen av måluppfyllelse för sektorn demokrati och mänskliga rättigheter från grön till gul på grund av den starkt negativa utvecklingen i regionen. Vi behåller den gul då situationen för mänskliga rättigheter ytterligare har försvårats 2015. Vi väljer dock att ha kvar den gröna bedömningen av miljö och klimat samt samhällsbyggnad eftersom förhållandena under 2015 inte skiljer sig från 2014, samt på så sätt motverkat en än mer negativ utveckling i regionen. Det kan dock diskuteras om inte också sektorerna demokrati och mänskliga rättigheter skulle vara gröna eftersom Sveriges resultat gentemot strategimålen är goda, trots utvecklingen i regionen.

Situationen för mänskliga rättigheter och demokratisering i regionen har förvärrats under 2015. Civila samhällets begränsade utrymme har krympt ytterligare i många länder. Yttrande-, förenings- och mediefriheten är fortsatt mycket inskränkt i större delen av regionen. Detta innebär att våra samarbetspartners inom sektorn har blivit försiktigare när det gäller genomförande och deltagande i konferenser och möten samtidigt som de kalkylerar med risker som handlar om åtal och fängelse. Att arbeta regionalt är då en utväg då regeringar inte kan agera lika kraftfullt mot regionala organisationer som nationella.

Sveriges klimatrelaterade stöd kopplar även till regionens katastrofrisker. 88 % av alla människor som drabbats av naturkatastrofer under de senaste 45 åren fanns i Asien och stillahavsöarna enligt UNESCAP, och situationen förväntas förvärras i framtiden. Indirekta länkar till Sveriges HUM-strategi finns. Ett flertal svenskfinansierade regionala insatser bidrar till katastrofförebyggande och indirekt till konfliktförebyggande. Dessa är dock inte direkt länkade till svenska humanitära insatser men fokuserar på utmaningar som orsakar humanitära kriser och påtvingad migration. UN ESCAP:s Tsunami Trust Fund¹ har bidragit till ökad regional samverkan för att uppnå bättre beredskap vid kustnära naturkatastrofer, genom bl. a förbättrade tidiga varningssystem. Mekong River Commissions översvämningssprogram² arbetar för förbättrade bevaknings- och varningssystem längs Mekongfloden, ICIMOD³ genomför applicerad forskning om torka och översvämningar, och Mangroves For the Future⁴ arbetar för att öka kustbefolkningars motståndskraft mot klimatförändringar samt stödjer skydd och återplantering av mangrovebestånd. Det finns också exempel på långsiktiga utvecklingsprogram som efter en katastrof temporärt ställt om och agerat humanitär aktör utifrån sin expertis. Nepal-baserade organisationen ICIMOD stöttade den nepalesiska staten och andra aktörer med viktiga och lyckade insatser efter jordbävningsskatastroferna 2015. Här har alltså en regional partner kompletterat svenskt humanitärt stöd i Nepal 2015.

Under 2015 fortsatte ambassadens arbete kring kopplingarna mellan miljö och mänskliga rättigheter. Den snabba ekonomiska utvecklingen i regionen samt den utbredda straffriheten bidrar till utsatthet för individer och organisationer som ställer krav på miljökonsekvensanalyser och exempelvis publicerar dokumentation kring MR-övergrepp. Landrättigheter kränks och framför allt ursprungsfolk drabbas särskilt hårt. Både utvinningsindustrin och de kommersiella jordbruken har behov av stora landarealer vilket ofta innebär att människor flyttas utan varken konsultation eller kompensation.

¹ 41002213 UNESCAP Trust Fund www.unescap.org/disaster-preparedness-fund

² 51020030 MRC, FMMP Six-Monthly Output Report Jan-June 2015

³ 51000071 ICIMOD Annual Progress Report 2014. November 2015

⁴ 51020134 <http://www.mangrovesforthefuture.org/>

Personer som försvarar sin rätt till land hotas i allt större utsträckning. Många Nationella MR-institutioner brottas med klagomål kopplade till landrättigheter.

En viktig del i ambassadens dialog är den årliga regionala workshopen. 2015 var temat miljö, mänskliga rättigheter och företag. Tidigare år har teman varit jämställdhet, antikorrupktion och miljö och rättighetsperspektivet. Ett av resultaten från dessa workshops är att samarbetspartners arbetar vidare med att integrera frågorna i sin verksamhet och får i vissa fall stöd från ambassaden. Detta följs sedan upp i årengångar och rapportering.

Det delegerade strategibeloppet för 2015 minskades med 30 MSEK i jämförelse med 2014. Detta innebär att vissa planerade utbetalningar fick skjutas på framtiden och att hela det delegerade beloppet utbetalades, inkl. 2,3 % av anslagskrediten. Det minskade strategibeloppet fick alltså konsekvenser under 2015, men även framtida konsekvenser under 2016. Planerade insatser har fått lägre budget, beredningar har skjutits på framtiden, samt att ”utbetalningstrappor” fått planeras för framtida insatser. För forskningssamarbetet utbetalades 25 MSEK under 2015. Minskningen av budgeten för forskningssamarbetet klaras av genom ”no-cost extensions” och uppskjuten utbyggnad av portföljen under 2016. Om neddragningen fortsätter kommer konsekvensen under 2017 bli stängning av två program och inga nya beslut.

Under året har enheten följt upp regleringsbrevets begränsningar om intecknade medel åren efter strategiperiodens slut. I början av året - innan strategiperioden förlängdes från 2015 till 2016 - hade vi nått upp till 43,5 % avtalat ett år och framåt efter strategiperiodens slut, och 15,8 % avtalat två år och framåt. En uträkning från september 2015, efter strategiperiodens förlängning till 2016, visar att vi når upp till 14,5% avtalat ett år och framåt och 0 % två år och framåt. Enheten hade vid 2015 års slut inga avtalade medel i LIS på år 2019 och framåt.

Slutsatser

- Strategin genomfördes enligt plan och insatsportföljen täcker de målområden och uppdrag som strategin innehåller.
- Utvecklingen i regionen visar på ökat behov av stöd till de områden som den regionala strategin fokuserar på.
- Ambassaden har byggt upp kompetens kring kopplingarna mellan miljö och mänskliga rättigheter och har förutsättningar att bli en viktig aktör inom området.
- Ambassadens årliga workshop för samarbetspartners är ett viktigt instrument i den strategiska dialogen och kompletterar den dialog som förs inom insatserna.
- Konfliktkänslighetsperspektivet blir och har blivit allt viktigare för ambassaden att beakta i programmering och dialog.

2. Bedömning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande per sektor

Sektor	Avtalat 2015, i MSEK	Utfall 2015, i MSEK
Miljö och Klimat	78,9	75,3
Hållbar samhällsbyggnad	10	9,8
Demokrati och mänskliga rättigheter	44,4	43,5

2.1 Sektor 1: Miljö och klimat

Bedömning av målpuppfyllelse	Bedömning av insatsportföljens genomförande

Genomförandet av strategin mot sektormålet bedöms huvudsakligen vara ”on track”. De flesta av portföljens insatser är under full implementering och levererar resultat i huvudsaklig överensstämmelse med respektive programplan. Resultaten leder på flera olika sätt mot de två fokusområdena 1) integrering av miljöaspekter i beslutsfattande och 2) hållbart nyttjande av naturresurser för förbättrade försörjningsmöjligheter. Det finns många positiva resultat från insatsportföljen varav några redovisas nedan. Den övergripande utvecklingen i Asien inom miljö och klimat är dock negativ. Den snabba tillväxten har resulterat i en rad negativa konsekvenser för miljön och effekterna av klimatförändringarna är påtagliga. Då miljö- och klimatrelaterade problem är gränsöverskridande behövs regionala lösningar och samarbeten stater och organisationer emellan. Genom den regionala ansatsen har det svenska utvecklingssamarbetet i Asien möjliggjort samarbeten mellan stater och organisationer som gett effekt, fått spridning och reproducerats utanför programmen.

- Core Environment Program (CEP) har bidragit till institutionella och policymässiga framsteg. Med stöd från CEP har exempelvis nationella procedurer och riktlinjer för miljökonsekvensanalyser samt en nationell ekoturism-strategi tagits fram i Myanmar.⁵ En bilateral överenskommelse har antagits mellan Kina och Vietnam om förvaltningen av ett gemensamt gränsöverskridande naturlandskap.⁶
- Med stöd från programmet ”En giftfri miljö i Sydostasien” har Laos industridepartement under 2015, till sitt parlament, lagt fram ett förslag till landets första kemikalielag.⁷
- ICIMOD:s pilotarbete i Indien med tidiga varningssystem för lokalsamhällen som skydd mot översvämningar prisbelönades vid klimattoppmötet COP20 i Peru. Varningssystemsmetoden har nu spridits till Afghanistan och Nepal.⁸ Inför samma klimattmöte anordnade RECOFTC en workshop med ASEAN. Det var första gången ASEAN:s klimatiförhandlare och dess ansvariga för hållbart skogsbruk träffades och resultatet blev en gemensam inlaga från ASEAN till COP20 om regionala skyddsmekanismer i arbetet mot avskogning (REDD++).⁹
- Programmet Mangroves For the Future har demonstrerat fungerande modeller för projekt inom hållbart nyttjande av naturresurser i kustområden, och därigenom haft en betydande hävstångseffekt. En modell för hållbar räkodling kommer t ex att ges utökat omfång inom ett stort Världsbanksprogram, med en total volym av USD 500 miljoner.¹⁰ En regional plan för kustnära tonfisk som tagits fram med svenskstöd från SEAFDEC har antagits av ASEAN:s högnivågrupp där fiske ingår. Detta är ett viktigt steg mot hållbar förvaltning av denna resurs.¹¹
- Kambodjas nya nationella klimatfinansieringsramverk undertecknades och antogs av regeringen 2015. Landets nya nationella råd för hållbar utveckling har tagit sig an ramverkets genomförande, med sikte på förbättrade statliga koordineringsmekanismer och mer effektiv implementering av budgetmedel för klimatåtgärder. UNDP:s regionala

⁵ 51020096 ADB, ”GMS Core Environment Program 2014 Annual Progress Report”, Maj 2015, s. vi, 16.

⁶ 51020096 ADB, ”GMS Core Environment Program Semi-Annual Progress Report January to June 2015”, September 2015, s.22.

⁷ 51020133 Kemikalieinspektionen, Resultat från programmet, e-mail, 25/2 2016.

⁸ 71000051 ICIMOD, HICAP Annual Progress Report 2014, 31 Mars 2015, s. iv, 37.

⁹ 52190009 RECOFTC ”Annual report October 2013-September 2014”, s6; ”Completion report for agreement between RECOFTC and Sida 2010-2015, ‘Reflection of Five Years of RECOFTC’s Internal Changes and External Impacts with Sida Funding, October 2010 - September 2015’”, s. 9.

¹⁰ 51020134 Mangroves For the Future, Some selected highlights from 2015, p.1

¹¹ 51020075 SEAFDEC, Processes linked to the Results Assessment Framework

klimatfinansieringsprogram har bidragit till utvecklingen. Det regionala programmets arbete har genererat och dragit nytta av synergier med det Sverige-stödda bilaterala programmet Cambodia Climate Change Alliance (CCCA). Synergierna har underlättat genomförandet Kambodjas nya klimatfinansieringsramverk och samarbetet med landets nationella råd för hållbar utveckling, samt bidragit till mer fattigdomsperspektiv inom CCCA.¹²

- Kapaciteten, aktivitetsnivån och samarbetet mellan nationella standardiseringsorganisationer i regionen har ökat tack vare Svenska Standardiseringsinstitutets handelsfrämjande program. Det främsta framsteget är organisationernas kompetens och förmåga att involvera nyckelintressenter att bidra i internationella beslutsprocesser för ISO-standarder, i synnerhet när det gäller standarden för hållbarhetskriterier för biobränsle.¹³ Utvecklingsländerna som deltog i förhandlingarna kunde därför påverka aspekter som livsmedelssäkerhet, markrättigheter, biologisk mångfald och mänskliga rättigheter.¹⁴
- Forskningsnätverket SANDEE har, tillsammans ICIMOD studerat¹⁵ hur samhällen och hushåll värderar ekosystemtjänster från vatten-avrinningsområden för att ge beslutsfattare bättre underlag för att hitta möjligheter för bevarande och skötsel. Resultatet av forskningsprojektet belyser vikten av att kartlägga människors vilja att betala för ekosystemtjänster genom andra sätt än pengar. För att åstadkomma en hållbar förvaltning av avrinningsområden krävs deltagande av människorna som bor i området och självhushållande bönder behöver möjlighet att betala för de tjänster de utnyttjar på andra sätt än med pengar, t.ex. genom eget arbete. Studien identifierar vidare värdet av enskilda ekosystemtjänster vilket kan användas för att beräkna fördelarna respektive nackdelarna av olika förvaltningssystem och därmed öka sannolikheten för ett lyckat genomförande. Studien belyser också skillnader i uppfattningen av värdet av olika ekosystemtjänster beroende på åldersgrupp, kön och var i området man bor, t.ex. uppströms eller nerströms. Denna skillnad i efterfrågan på tjänster tyder på att det kan finnas potential för system som t.ex. innebär handel mellan användare som bor uppströms respektive nedströms i ett avrinningsområde. Över 10 000 hushåll bor inom det studerade avrinningsområdet Kohsi River Basin, och studien har gett byledning, regionledning och lokala NGO:s förbättrade kunskaper och specifik lokal information för arbetet med att förbättra tillgången och kvaliteten på områdets vattenresurser.
- Portföljens sammansättning anses vara fortsatt relevant. Jämställdhetsintegreringen kan bli mer genomgripande, och ambassaden utökade därför ansträngningarna under 2015. Framsteg har gjorts på området, vilket också skapat synergier mellan miljö- och hållbar statsbyggnad med strategins demokrati/MR-sektor. Exempelvis i insatsen Mangroves For the Future där en systematisk utbildningsinsats har resulterat i att flertalet länder i programmet nu genomför analys av jämställdhetsaspekter i designen av landprogrammen¹⁶. Dialogen gentemot UNDP och ADB har intensifierats vad gäller tydligare jämställdhetsperspektiv i genomförande och rapportering¹⁷, vilket har haft positiv effekt.¹⁸

En liknande analys, utveckling och satsning gäller integreringen av mänskliga rättigheter i portföljen och synergier mellan strategisektorerna. Ambassaden ingick under 2015 avtal med nya partnern

¹² 51020060 UNDP Strengthening the Governance of Climate Change Finance, "Progress Report August 2014-July 2015", 3 February 2016, s.3, 4, 23-27.

¹³ 51000089 Review of the SESA-SIS Programme, Nils Gardek & Tran Ngoc Trung, October 2015, p. 27.

¹⁴ 51000089 SIS, Semi-annual Progress Report 2015, Trade promotion through standardisation in the South and South East Asia (SESA) region, p.3-4.

¹⁵ How much do local people value watersheds? A case study from Nepal. SANDEE Policy Brief 87 -15 May 2015

¹⁶ 51020134 Mangroves For the Future, Some selected highlights from 2015, p.2

¹⁷ 51020096 "Development Partner Joint Statement", 21st Annual Meeting of the GMS Working Group on Environment, 23 June 2015, p.2; 51020060 Speech given by Swedish Ambassador Brismar-Skoog at the UNDP-arranged Asia Pacific Regional Forum on Climate Change Finance and Sustainable Development, 1-3 September 2015.

¹⁸ 51020096 "ADB's "Response to the 'Development Partner Joint Statement'", 21st Annual Meeting of the GMS Working Group on Environment, 23 June 2015, s.1; 51020060 UNDP Strengthening the Governance of Climate Change Finance, "Progress Report August 2014-July 2015", 3 February 2016, s. 6, 8, 10-11, 17-23.

EarthRights¹⁹ om stöd till dess sektoröverskridande program för att förhindra eller avsevärt minska övergrepp på miljörelaterade mänskliga rättigheter. Beredningen gjordes gemensamt av en miljö- och en demo/MR-handläggare, och insatsen väntas generera resultat till strategins båda sektorer för miljö/klimat och demo/MR. Ambassaden har också ökat dialogen gällande samspelet mellan miljö och mänskliga rättigheter. Detta gäller exempelvis SEAFDEC:s aktiva roll i regionala konsultationer om arbetsförhållanden inom fiskeindustrin.²⁰ Dessa insatser väntas generera resultat som ger synergier över strategins sektorgränser.

Ambassadens regionala workshop hade 2015 temat miljö, mänskliga rättigheter och företag. Workshopen och ambassadens uppföljningsarbete har bidragit till fortsatt kapacitetsbyggnad och ytterligare integrering av näringslivssamverkan i verksamheten hos partners inom miljöportföljen. Ett exempel är ADB:s program för säker och klimatvänlig livsmedelsförsörjning. Programmet har under 2015 tecknat sju samarbetsavtal med företag som arbetar med jordbruksprodukter, i syfte att hjälpa småskaliga bönder tillägna sig kunskap och teknik för klimatvänligt jordbruk samt tillgång till marknader. Företagen bidrar med utbildning och genom att ingå avtal med bönder om att köpa deras produkter.²¹

Andelen civilsamhällesstöd inom portföljen kan också utökas. Därför har arbete i den riktningen inletts under 2015 och bl. a. resulterat i ett avtal med enskilda organisationen EarthRights. Samtal har också startats med Oxfam om potentiellt samarbete inom vattenresursförvaltning, med fokus på jämställdhet, mänskliga rättigheter och konfliktkänslighet.

Ambassaden vill även förbättra integreringen av konfliktperspektivet i portföljen. Nya insatsen EarthRights, som bl. a. arbetar med konfliktfyllda relationer mellan lokalsamhällen och myndigheter/företag, är ett exempel i den påbörjade strävan.

¹⁹ 51020136 Earthrights

²⁰ 51020075 SEAFDEC, Processes linked to the Results Assessment Framework, s. 3.

²¹ 51020077 Core Agriculture Support Program, Phase II Semi-Annual Progress Report, January-June 2015, s. 8.

Slutsatser:

- Utvecklingen mot sektormålen i strategin bedöms huvudsakligen vara ”on track”. Programmen fortsätter att leverera relevanta resultat i huvudsaklig överensstämmelse med plan och gentemot båda fokusområdena under sektormålen.
- Portföljens sammansättning är fortsatt relevant. Jämställdhet, mänskliga rättigheter och konflikt har identifierats som perspektiv som kan stärkas. Därför har extra satsning gjorts på dessa områden, genom integrering i pågående insatser, genom beredning av en ny insats, samt genom utökad dialog – vilket har lett till konkreta framsteg. Satsning har också inletts för att öka andelen stöd till civilsamhället.

2.2 Sektor 2: Hållbar samhällsbyggnad

Bedömning av målluppfyllelse		Bedömning av insatsportföljens genomförande		
Indikatorer	Utgångsläge 2014	Utfall 2015	Det svenska bidraget 2015	Mål
Antal människor som fått tillgång till elektricitet. (finansiering för design av distribution av el)	141,733 Hushåll (CEFPF) (samtantaget per 31 december 2014)	10,000 Hushåll (i Kambodja)	40 MSEK (2012-2014)	350,000 Hushåll (2020)) (i deltagande programländer i regionen)
Installerad ny genereringskapacitet i MW av el från förnybar energi				
ASTAE ²² (finansiering för design av projekt inom förnybar energi)	1309MW (värde uppnått 2012-2014)	64 MW 1,372 MW, uppnått under (FY2012-2015)	40 MSEK (2011-2014)	1,500 MW (2016)
CEFPF ²³ (finansiering för design av projekt inom förnybar energi)	828,9 MW (samtantaget per 31 december 2014)	5 MW (i deltagande programländer i regionen) (733.6 MW, samtantaget per 31 december 2015)	40 MSEK (2012-2014)	3,500 MW (2020)

²² 510200430 Givargemensam energifond inom Världsbanken

²³ 51020107 Givargemensam energifond inom Asienbanken

Verksamheten inom samhällsbyggnad har under 2015 fortlöpt i stort enligt plan i förhållande till sektormålen samt senaste strategirapporteringen.

De insatser som ambassaden stöder inom samhällsbyggnad bidrar på olika sätt till sektormålet. Stödet kanaliseras genom givargemensamma fonder hos ADB (Clean Energy Financing Partnership Facility, CEFPPF och City Development Initiative for Asia, CDIA) och Världsbanken (Asia Sustainable and Alternative Energy Program, ASTAE). Dessa stöder dels direkta strategiska insatser som främjar tillväxt av förnybar energi och tillgång till hållbara energilösningar för befolkningsgrupper som lever i fattigdom, dels förberedelser för investeringsprojekt som tar lång tid att genomföra.

- Den största insatsen inom energiområdet, ADB:s CEFPPF²⁴, har framgångsrikt fortsatt att stödja bankens ambition att öka sin utlåning inom ren energi (framförallt förnybar energi och energieffektivisering). Enligt ADB har varje USD från fonden en utväxling på åtta USD i investeringar i ”ren energi”. Sverige stöd till resultatbaserad finansiering (Output-Based Aid (OBA)) har fortsatt. Under 2015 avslutades planeringen för ett projekt som ska ge 10,000 fattiga hushåll i Kambodja tillgång till elektricitet.²⁵
- Världsbankens program ASTAE har, baserat på antropologiska fältstudier och hushållsundersökningar, utvecklat en metod för design och utprovning av effektiva spisar som ger lägre rökutsläpp och är utformade med hänsyn bl. a till lokala traditioner för matlagning. En spin-off är att denna nya metod har bidragit till diskussionen inom ”International Organization for Standardization, IOS” om en global standard för definition och testning av ”rena” spisar. ASTAE rapporterar också att Världsbanken kommer att ta deras arbete vidare inom ”East Asia Pacific Gender and Energy Facility”.²⁶
- Stödet till programmet CDIA, under ADB, har under 2015 fortsatt fokusera på att koppla finansiärer till de projekt man hjälpt städer att utveckla. Utav dessa är nu 25 projekt under genomförande. Sverige har fått genomslag inom CDIA för att ge större utrymme till fattigdomsbekämpning, jämställdhet och mänskliga rättigheter. Ett exempel är att sociala aspekter, fattigdom och jämställdhet har inkluderats i verktyget International Development Impact Assessment (IDIA) som används vid förstudier av investeringsprojekt.
- CDIA har under 2015 stött integrerad planering för att reducera risker vid översvämningar för den fattiga stadsbefolkningen i Valenzuela i Filippinerna. Projektet innefattar ca 57,000 hushåll.

Slutsatser:

- Sammansättningen av sektorportföljen är relevant i förhållande till sektormålet.
- Genom det nära samarbetet med dessa starka aktörer som ADB och Världsbanken har Sverige kunnat få stor utväxling gentemot sektormålen med vår begränsade ekonomiska insats.
- Sveriges deltagande i de givargemensamma fonderna har bidragit till ökat fokus på fattigdoms- och jämställdhetsaspekter i utformningen av investeringsprojekten.

²⁴ 51020107ADB clean energy.

²⁵ 51020107 *Clean Energy Financing Partnership Facility Annual Report 2015*, s. 10.

²⁶ 51020043 ASTAE/ESMAP Annual Report 2014, s. 59.

2.3 Sektor 3: Demokrati och mänskliga rättigheter

Bedömning av måluppfyllelse	Bedömning av insatsportföljens genomförande

Genomförandet av strategin mot sektormålet bedöms vara ”on track”. Insatsportföljen inom området demokrati och mänskliga rättigheter genomförs enligt plan och ambassaden bedömer att arbetet väl bidrar till sektormålet ”stärkta regionala aktörer och system för ökad respekt för och efterlevnad av mänskliga rättigheter”. Däremot har situationen för mänskliga rättigheter i regionen ytterligare försvårats under 2015.

Religiös intolerans och våld mot oliktankande ökar på många håll i regionen. Några av de mest nedslående exemplen kommer från Bangladesh där våldet mot bloggare, icke-religiösa och HBTQ-personer ökar. Nyligen mördades två framträdande HBTQ-aktivister i Dhaka. Intoleransen mot HBTQ-personer är ett växande problem i många länder i regionen. I Indonesien pågår t ex en stor debatt om att kriminalisera samkönade äktenskap. En positiv trend kan dock skönjas. I Vietnam går utvecklingen framåt i en positiv riktning med ökad tolerans och öppenhet för HBTQ-personer.

Militärjuntan i Thailand har tagit ett starkare grepp om makten och vidtagit många konkreta åtgärder för att drastiskt begränsa yttrande, media och föreningsfriheten. Många nedslag på sociala media har gjorts i syfte att avskräcka människor från att kritisera militärjuntan. Det har haft avsedd effekt och mycket av den tidigare relativt öppna debatt som har pågått i Thailand har avstannat. Thailands kommission för mänskliga rättigheter nedgraderades 2015 från A status till B status, men först efter en varning. Militärjuntan har infört en paragraf (Section 44) i den temporära grundlagen som i stort sett ger premiärministern oinskränkt makt²⁷. Denna artikel används brett och bland annat för att kringgå lagar som är till för att skydda människors intressen och rättigheter. Den har till exempel används för att kringgå krav på miljökonsekvensbedömningar vid investeringsprojekt. Utländska journalister får allt svårare att få arbetsvisum till Thailand. Det demokratiska utrymmet har inskränkts. Den alltmer repressiva situationen i Thailand får långtgående konsekvenser för många regionala organisationer som tidigare kunnat verka relativt fritt och öppet i och från Thailand, men som nu blir alltmer bevakade och kringskurna. Den negativa utvecklingen i Thailand har en påverkan på länderna i regionen i fel riktning.

Korruptionsskandalen i Malaysia där premiärministern misstänks ha tillförskansats sig mer än en miljard dollar har också fortsatt att ha en negativ inverkan på den demokratiska utvecklingen.

En positiv utveckling under 2015 var valet i Myanmar som förlöpte lugnt och ledde till en jordsskredsseger för Aung San Suu Kyi parti National League for Democracy (NLD). Situationen för folkgruppen Rohingya är fortsatt utan lösning och riskerar att utgöra en regional destabiliserande faktor.

ASEANs regionala MR kommission, AICHAR, genomgår just en omfattande transition, då 8 av 10 nationella representanter byts ut samtidigt. Det innebär ett avstannande av tidigare positiva framsteg. AICHAR har antagit nya regler för samverkan med civila samhället och som kräver en formell ackreditering av organisationer. Hittills har endast ”ofarliga organisationer som arbetar med kvinnor och barn fått ackreditering, medan MR organisationer som Forum-Asia och Internationella Juristkommissionen fått avslag. Ambassaden har, genom Forum Asia, stött konsultationer mellan civila samhället och AICHAR.

²⁷ Section 44. In the case where the Head of the National Council for Peace and Order is of opinion that it is necessary for the benefit of reform in any field and to strengthen public unity and harmony, or for the prevention, disruption or suppression of any act which undermines public peace and order or national security, the Monarchy, national economics or administration of State affairs, whether that act emerges inside or outside the Kingdom, the Head of the National Council for Peace and Order shall have the powers to make any order to disrupt or suppress regardless of the legislative, executive or judicial force of that order. In this case, that order, act or any performance in accordance with that order is deemed to be legal, constitutional and conclusive, and it shall be reported to the National Legislative Assembly and the Prime Minister without delay.

Framsteg som gjorts vad gäller mänskliga rättigheter inom ASEAN är att sedan 2015 har alla 10 länder ratificerat konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Inom ASEAN är det nu tre internationella konventioner som är ratificerade: Barnkonventionen, Kvinnokonventionen och Konventionen för personer med funktionsnedsättning. Men en oroande trend är den ökade förföljelsen och begränsningen av MR-försvarens arbete. Utrymmet för civila samhället²⁸ har begränsats ytterligare under 2015 i flera länder i regionen.

Ambassadens årliga regionala workshop 2015 på temat mänskliga rättigheter, miljö och företag bidrog tillsammans med ambassadens uppföljningsarbete till fortsatt kapacitetsbyggnad och integrering av näringslivssamverkan i verksamheten hos partners. Flera partners inom sektorn, SEAPA, UN ACT, UNODC, UNDP BLiA och APHR har uppgett att de i större utsträckning ska ta FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter, och strategiskt förhållningssätt till näringslivet i beaktan i sin planering.²⁹

Ambassaden har under 2015 fortsatt arbeta aktivt systematiskt med att integrera jämställdhet i hela insatsportföljen och anlidade en konsult för att göra en genomlysning av våra partners arbete. Under arbetet med rapporten samlade konsulten ett flertal av våra partners för att diskutera hur man kan arbeta med jämställdhet. I rekommendationerna till ambassaden lyftes vikten av att både ambassaden och våra partners arbetar mer med genderanalyser.

Sverige är ett av få länder som stöder arbetet med mänskliga rättigheter regionalt i Asien och är ofta den enda givaren som ger kärnstöd. Detta har ytterligare förvärrats under 2015 genom att flera givare har minskat sitt bistånd och bland annat Norge har dragit sig ur ett par program. Risken har ökat för att våra samarbetspartners blir beroende av det svenska stödet och vi uppmanar och stöder dem att söka finansiering från andra källor.

Nedan följer urval av resultat på insatsnivå under 2015. Flera av resultaten nedan visar på goda synergier gentemot strategisektorn för miljö och klimat.

- Asia Pacific Women, Law and Development, APWLD,³⁰ bidrog aktivt till att forma de nya hållbara utvecklingsmålen (SDG) och då särskilt mål 10 om jämlikhet inom och mellan länder, mål 8 om värdigt arbete, mål 5 om jämställdhet samt mål 16 om fred, rättvisa och starka institutioner. APWLD bidrog också till påverka utformningen av det nya klimatavtalet (COP 21) genom att sätta kvinnor i fokus för klimatförändringar och klimaträttvisa och var instrumentala i etablerandet av "Women's Global Call for Climate Justice" ett uppdrag som stöds av mer än 7700 organisationer. På regional nivå var APWLD ordförande i "Asia Pacific Regional Engagement Mechanism (AP-RCM)" där de bidrog till ta fram en innovativ modell för hur civila samhället konstruktivt ska utöka utrymmet och möjligheterna för civila samhället att vara delaktiga i regionala FN processer.
- Asia Pacific Forum for National Human Right Institutions (APF)³¹ är en av de ledande MR-organisationerna i regionen och består av en koalition av 22 Nationella Institutioner för mänskliga rättigheter. Under 2015 arrangerade APF tillsammans med Mongoliets Nationella Kommission för Mänskliga rättigheter det 20 årsmötet kombinerat med en konferens för medlemmar och partners. Mötet samlade över 180 regeringsrepresentanter, FN organisationer och civila samhället. Temat för året var tortyr och tortyrprevention där medlemmar delade erfarenheter kring att arbeta för att minska användningen av tortyr i regionen. FN's special rapportör för MR försvare, Michel Forst var inbjuden för att tala om staters ansvar att skydda försvare av mänskliga rättigheter mot bakgrund av utvecklingen av en allt svårare situation för försvare av mänskliga rättigheter. Ett viktigt resultat från mötet var att civila samhället för första gången inkluderades i delar av konferensen. Se mer i punkten nedan.

²⁸ se t.ex. Forum-Asia annual report 2015, p. 7

²⁹ Private Sector Collaboration – next step for partners, working paper, embassy of Sweden Bangkok, Jan 2016, p. 1-3, 10-13.

³⁰ 51010144 APWLD

³¹ 51020045 APF

- Forum-Asia,³² stod värd för Asia Pacific Network of Human Rights Institutions (ANNI) regionala möte som strategiskt förlagts parallellt med APFs konferens i syfte att öka möjligheterna för civila samhällets organisationer att interagera med Nationella Institutioner för mänskliga rättigheter. ANNI:s representanter inbjöds för första gången att delta och föda in i delar av APF's möte och en möjlighet att uttrycka för civila samhällets röst i relation till Nationella Institutioner för mänskliga rättigheter. Det är resultatet av långa förhandlingar mellan Forum Asia och APF om inrättandet av en NGO dialog med APF³³. Forum-Asia utvärderades 2015³⁴ där det konstateras att Forum-Asias arbete är mycket relevant för behoven hos civila samhället i regionen och att Forum-Asia utgör en mycket viktig länk mellan nationella NGOs och gräsrotsorganisationer och FNs råd för mänskliga rättigheter i Genève.
- Raoul Wallenberg Institutet³⁵ genomförde en pilotkurs på temat miljö och mänskliga rättigheter i regionen riktad till deltagare från Nationella Institutioner för mänskliga rättigheter och akademiska institutioner. Kursen fick ett positivt mottagande och visade på ett växande behov av kunskap om mänskliga rättigheter och miljö/klimatfrågor. Ett skäl är att temat speglar de reella utmaningar som råder i regionen och de frågeställningar som Nationella Institutioner för mänskliga rättigheter ställs inför.
- South East Asia Press Alliance (SEAPA)³⁶ tillsammans med UNESCO, anordnade en regional dialog om rätten till information mellan nationella media- och yttrandefrihets organisationer från länderna längs Mekongfloden. Syftet är att stärka regionalt samarbete mellan media aktörer om hur rätten till information kan stärkas. Ett av resultaten från möten är identifikation av behovet av att utveckla ett regionalt nätverk för rätten till information. Rätten till information uppfattas generellt som mindre känslig än yttrande och media frihet.
- Som ett resultat av Ambassadens årliga workshop 2014 på temat miljö och mänskliga rättigheter, tog EUs dialoginstrument upp just den frågeställningen i regionen och arrangerade tillsammans med Asean Intergovernmental Commission for Human Rights (AICHR) en tvådagars konferens i Myanmar på temat mänskliga rättigheter och miljö/klimat. FNs special rapportör för miljö och mänskliga rättigheter deltog tillsammans med en rad experter från FN, civila samhället och akademiska institutioner inom såväl miljö och mänskliga rättigheter. Ambassaden var inbjuden som observatör. Det finns ett tydligt intresse och behov av att öka kunskapen och samverkan kring dessa frågor i regionen. Att det finns ett stort behov av att bygga broar mellan sektorer och kunskapsområden samt att verka för att jämställdhet integreras i dessa sammanhang är en av de tydliga slutsatserna från det mötet.
- Ambassaden samarbetar med UNODC³⁷ kring implementeringen av FNs konvention mot korruption. Under 2015 har projektet bidragit till den pågående dialogen inom ASEAN om att skapa en regional Anti-Korruptions agenda för ASEAN. Projektet har tillsammans med ASEAN CSR network bidragit till att utveckla en "Regional Working Group on Promoting Business Integrity in ASEAN" som syftar till att stärka privata sektorns arbete mot korruption inom ASEAN.³⁸
- Samarbetet mellan Ambassaden, UNDP och USAID kring HBTQ frågor "Being LGBT in Asia"³⁹ har utvecklats bra under 2015. Samarbetet har bl. a genom samverkan med ILO och tidningen "The Economist" bidragit till att synliggöra diskriminering av HBT personer på arbetsplatser. Projektet har också bidragit till att stärka HBT organisationers kapacitet, gett

³² 51020016 Asia Forum for Human Rights and Development

³³ Forum-Asia Annual report 2015

³⁴ Evaluation of Forum-Asia's performance and achievements (2011-2014) 2015:23 Sida Decentralised Evaluation

³⁵ 51020010 RWI "Regional Asia Human Rights Capacity Development Programme"

³⁶ 51020143 SEAPA

³⁷ 51020080 UNODC

³⁸ Improving State Capacity to more effectively prevent, raise awareness of, detect investigate and prosecute corruption, UNODC progress report January-December 2015.

³⁹ 51020097 Being LGBT in Asia

synlighet och media utrymme för HBT personer på ett positivt sett. Projektet har tagit fram en unik och omfattande kartläggning och analys av situationen för HBT personer genom den regionala rapporten ”Leave no one behind: Advancing social, economic, cultural and political inclusion for LGBTI people in Asia and the Pacific” i regionen, vilken ger en unik och omfattande bild av hur diskrimineringen av dessa personer ser ut⁴⁰.

- Det nystartade forskningsnätverket för mänskliga rättigheter och fred, SHAPE-SEA,⁴¹ har etablerats och under 2015 haft sin första utlysning vilket resulterade i 13 forskningsanslag. Av de forskare som fick anslagen var 7 kvinnor (detta redovisas också i bilagan till forsk). Detta är ett exempel på synergi mellan forskningsstrategin och den regionala strategin.

Slutsatser:

- Portföljens sammansättning är fortsatt relevant givet utmaningarna i regionen.
- Genom olika regionala aktörers gemensamma mål och samarbeten i kombination med enskilda organisationers driv och kunskap så har, trots demokratiska bakslag och ytterligare inskränkningar som kränker mänskliga rättigheter, Sveriges partners bidragit till sektorns delvisa måluppfyllelse.
- Färre givare bidrar till regionalt samarbete och Sveriges bidrag till regionala MR-organisationer blir allt viktigare.

3. Givarkontext

Inom sektorn miljö och klimat sker löpande givarsamordning. Omfattande samordning och dialog sker inom samarbetena med Mekong River Commission, ADB Core Environment Program och Core Agricultural Support Program, och ICIMOD. Det under 2014 startade stödet till FLEGT görs givarsamordning inom ramen för programmets styrgrupp, där EU/EC och större givare som DFID är tongivande. I samtliga samarbeten tar dock Sverige en relativt aktiv roll. De främsta givarna med vilka samordning sker inom programmen är Australien, DFID, Danmark, EU, Finland, Norge, Schweiz, Tyskland och USA.

Uppföljning och dialog inom sektorn samhällsbyggnad görs med en hög grad av givarsamordning, särskilt inom CDIA där givarna tar fram en gemensam linje i strategiska frågor inför möten med styrgruppen, Programme Review Committee. Aktuella givare är Sverige, Österrike, Schweiz och Tyskland. Inom ADBs ”Partnership Financing Facilities” deltar Sverige i givargemensamma fonder för hållbar energi och urban utveckling. Där sker ett utbyte med övriga givare vid de årliga konsultationerna i syfte att uppnå konsensus i den strategiska dialogen med ADB. I bägge dessa fall är Sverige en aktiv part.

Inom sektorn för demokrati och mänskliga rättigheter så är Sverige en av väldigt få givare som har möjlighet att stödja regionala organisationer med kärnstöd. Det råder brist på givare som är villiga att ge stöd till regionala MR organisationer, vilket utgör ett hot mot civila samhällets möjligheter att agera effektivt och långsiktigt vilket är olyckligt i en tid då utrymmet för civila samhället krymper snabbt. Ambassaden har under året varit värd för ett givarmöte i syfte att stärka det finansiella stödet till Civila samhällets organisationer inom ASEAN. Sverige har varit drivande som sammankallande till dessa möten som en av få regionala bidragsgivare. Förutom Sverige så är det USA, Norge, Australien, Nya Zeeland, Kanada samt EU som är de främsta regionala givarna med fokus på ASEAN samt bredare Asien ifrån Bangkok.

⁴⁰ Being LGBT in Asia – Phase 2 (Period Q1/year 2)

⁴¹

Bilaga: Forskning